

Alsterfors glasbruk

Vid Alsterfors låg sedan slutet av 1850-talet ett mindre järnbruk, som måste upphöra med verksamheten i början av 1880-talet. Dåvarande ägaren, brukspatron Magnus Thorén, planerade att i stället uppföra en glashytta, innan detta hann realiseras, avled han i februari 1886.

Den påbörjade anläggningen med kringliggande markområden inköptes på våren 1886 av dåvarande bruksförvaltaren på Kosta, Gottwald Fogelberg (1842-1895), som färdigställde glashytan och upptog tillverkning av småglas i december 1886. Alsterforsglaset avsattes redan från början huvudsakligen på den brittiska marknaden. I januari 1891 köpte Fogelberg hela Alsters egendom av Thorénska sterbhuset, med tillträde den 14 mars 1891, varefter han drev såväl gården som glasbruket t.o.m. juni månad 1894.

Enligt köpekontraktet den 26 juni 1894 överlät Gottwald Fogelberg glasbruket med tillhörande byggnader och vattenfall till sin äldste son Carl Gottwald Fogelberg (1868-1926) men behöll Alsters egendom till sin död i december 1895. Under tiden juli 1894-juni 1903 drevs glasbruket av Carl Gottwald Fogelberg, medan Alsterfors egendom under tiden 1896-juni 1903 innehades av Gottwald Fogelbergs sterbhus.

Under 1895-1896 byggdes under Carl Gottwald Fogelbergs ledning en småglashytta på Flöxhults egendom i norra delen av Älghults socken. Detta dotterbruk upptog driften den 21 september 1896 under ledning av bruksförvaltaren Birger Fogelberg (1875-1961) från Alsterfors.

I juni 1903 såldes Alsterfors och Flöxhult med underlydande egendomar till AB De Svenska Kristallglasbruken, en nybildad sammanslutning, som utom de nämnda bruken omfattade även landets då ledande kristall- och hushållsglasbruk – Kosta, Reijmyre och Eda – vartill senare även lades Alsterbro.

På nyåret 1904 köpte bolaget delar av Rydefors bruksegendom (Bockaskruv, Kvarna-, Skatte- och Östregård) i Älghults socken, huvudsakligen för att säkerställa bränsleförsörjningen vid Alsterfors glasbruk.

Alsterfors, Flöxhult och Rydefors sammanlagda areal uppgick till 7.500 tunnland. 1919 frånsåldes Flöxhults egendom – glasbruket där hade lagts ned i maj 1910.

1930 rekonstruerades AB De Svenska Kristallglasbruken och upplöstes några år senare. Vid rekonstruktionen ombildades Alsterfors glasbruk till aktiebolag. 1934 övergick bruket och egendomen till konsul G.O. Örn i Stockholm, 1942 till direktören Frithiof Ansgarius Svensson i Vimmerby och förblev i familjen Svenssons ägo till 1958, då glasbruket frånsåldes till nya intressenter, familjen Wingård och civilingenjören Tom Jeppson i Göteborg.

Konsul Örn ägde även Hovgårds säteri i Älghults socken.

Alsterfors bruk

Historik och kommentarer till arkivförteckningen

Alsterfors bruk grundades 1857 som ett järnbruk. De svåra åren i slutet av 1860-talet ledde till att företaget gick i konkurs 1870. Bruket förvärvades då av ägaren av Sävsjöströms bruk, G.H. af Petersens som med vissa avbrott fortsatte driften fram till 1882. Två år senare lades bruket ned officiellt. År 1886 påbörjades driften igen men denna gång som glasbruk. Bruket hotades 1957 av nedläggning, men blev uppköpt. Av skogsrörelsen inom företaget bildades följande år ett särskilt företag: Alsterfors Skogs- och sågverks AB (se detta). Glasbruksverksamheten arrenderades från 1972 av Orrefors. Ugnarna släcktes 1980 och verksamheten lades ned definitivt.

Det har av praktiska skäl inte alltid varit möjligt att skilja arkivhandlingar från de båda olika grenar av verksamheten som uppstod vid omläggningen 1958. Därför innehåller Alsterfors glasbruks arkiv även handlingar rörande Alsterfors skogs- och sågverks AB.

Innehållsförteckning

<u>Serie</u>	<u>Seriesignum</u>
Styrelse- och bolagsstämmoprotokoll	AI
Kopieböcker	B1a
Koncept	B1b
Utfärdade arbetsbetyg	B1c
Kopior av utgående räkningar	B1d
Personalregister med löneuppgift	D1a
Register över minderåriga arbetare	D1b
Journaler enligt lagen om arbetstidens begränsning	D1c
Handduksjournal	D1d
Inventarielistor	DIIa
Förteckningar över maskin- och pressformar	DIIb
Liggare över glastillverkningen	DIIIa
Beställningar till bruket	DIIIb
Orderlistor	DIIIc
Kundförteckningar	DIVa
Avsändningsjournaler för England	DIVb
Glaskalkyler	DIVc
Inkomna skrivelser	EI
Rapporter från hyttan	EIIa
Tillverkningsrapporter från glasblåsaren Erik Holm	EIIb
Rapporter angående mineralåtgång, bränsleförbrukning, försäljning m.m.	EIIc
Tillverkningsrapporter från sliperiet	EIII
Inkommande räkningar	EIV
Redogörelser för glasförsäljningen	FI
Kontrakt	FII
Avskrifter för deklarationer	FIIIa
Protokollavskrifter	FIIIb
Veddeklarationer, licenser, rapporter m.m.	FIIIc
Råmaterial, licenser, rapporter m.m.	FIIId
Meddelanden till personalen	FIIIe
Avtal och stadgar	FIIIf
Prislistor	FIV
Diverse ämnesordnade handlingar	FV

<u>Serie</u>	<u>Seriesignum</u>
Huvudböcker	GIa
Samlingsjournaler	GIb
Inventarieböcker	GIc
Glasinventarium	GI d
Avräkningsböcker	GII
Leveransnotor, ved till hyttan	GIIIa
Fördelning av glasförsäljningen	GIIIb
Fakturor	GIIIc
Fakturaböcker	GIII d
Kassaböcker	GIVa
Kassakladdar	GIVb
Hjälpjournaler	GIVc
Verifikationer	GIV d
Journaler	GIVe
Memorialer	GVa
Avlöningsböcker	GV Ia
Journal över arbetslöner	GV Ib
Special	GV Ic
Special för glasslipares och etsares löner	GV Id
Special för glasblåsarnas löner	GV Ie
Avlöningslistor	GV If
Löneuppgifter i sammandrag	GV Ig
Förskottsavlöning och semesterersättning	GV Ik
Förfalloböcker	GV II
Special	GV III
Reskontra	GV III b
Månadsbokslut	GV III c
Övriga räkenskaper	GIX
Statistik över tillverkning och löner	HI
Ritningar på glasföremål	JI
Ritningar till glasugn	JII
Kartor	JIII
Offerter	ÖI
Trycksaker	ÖII
Packsedlar	ÖIII
Viktsspecifikation	ÖIV
Fraktsedlar, ankommande gods	ÖVa
Fraktsedlar, levererat gods	ÖVb
Stämplor	ÖVc